

UNIVERZITET U BEOGRADU
FAKULTET SPORTA I FIZIČKOG VASPITANJA
OSNOVNE STRUKOVNE STUDIJE
REKREACIJA

NOVI PLESNI TREND - ŠAFL

Završni rad

Student:

Mirela Petrović

Mentor:

Dr Sanja Mandarić, redovni profesor

Beograd, 2023

UNIVERZITET U BEOGRADU
FAKULTET SPORTA I FIZIČKOG VASPITANJA
OSNOVNE STRUKOVNE STUDIJE
REKREACIJA

NOVI PLESNI TREND - ŠAFL

Završni rad

Student:

Mirela Petrović

Broj indeksa: 2506/2018

Komisija za ocenu i odbranu završnog rada:

1. Dr Sanja Mandarić, redovni profesor - mentor
2. Dr Goran Prebeg, vanredni profesor
3. Mas, Marko Vasiljević, asistent

Beograd, 2023.

SAŽETAK

U radu je prikazano je kako je nastao ples, kako se menjao i napredovao gde je došlo do odredjenih podela medju kojima je detaljno opisana podela plesova u 20. veku koja je ključna za pojavu ovog plesnog stila. Već na samom početku u definisanju osnovnih pojmova, cilj je bio da se prikaže kako se iz epohe u epohu stilizovao ples, usložnjavali koraci, kako je muzika bila pokretač za stvaranje novih koraka iz kojih su se odvajali razni stilovi, kako je vreme i status u društvu oblikovao plesne korake i koreografije, i kao jedan od delova urbanih plesova koji su nastali u drugoj polovini 20. veka prikazan je šafl kao poseban plesni stil, razvoj njegovog pokretača, odnosno muzike, a zatim i stilizacije koja svoju identičnost razvija i dan danas.

Glavni deo rada se isključivo bazira na šafl plesu, od toga kako i gde je nastao, šta je sve uslovalo njegov nastanak, kako je dostigao neočekivani uspeh i popularnost širom sveta što je uticalo na pojavu raznih stilova, zatim kako je došlo do ideje o otvaranju plesnog kluba koji se bavi šaflom u Srbiji, i njegov razvoj. U ovom delu je izučavan i pojam trenda, jer je popularizacija šafl plesa doživela svoj vrhunac kao takav. Za izučavanje ove teme može se zaključiti da ne postoje strane literature, a ni literature na srpskom jeziku o šafl plesu, već se kroz literature o razvoju plesa i par sajtova , može zaključiti kako, kada i gde je nastao šafl kao zaseban plesni stil. Tehnika i sistematizacija koraka ne postoji nigde u svetu jasno definisana, pa tako svaki plesač ima slobodu da sačinjava svoju sistematizaciju i metodiku učenja koraka, a u ovom radu je prikazana sistematizacija koja je razvijena u Srbiji.

KLJUČNE REČI: društveni ples, latino-američki plesovi, elektronska muzika, šafl ples, festivali, tehno, ritam.

SADRŽAJ

SAŽETAK	
1. UVOD.....	Error! Bookmark not defined.
2. TEORIJSKI OKVIR RADA	Error! Bookmark not defined.
2.1 Ples – Nastanak i razvoj plesa	2
2.2 Nastanak I Razvoj Plesova 20.Veka.....	4
2.3 Trend.....	10
3. PREDMET, CILJ I ZADACI RADA	11
4. ŠAFL–NOVI PLES	Error! Bookmark not defined.
4.1 Nastanak I Razvoj Šafla Plesa.....	Error! Bookmark not defined.
4.2 Tehnika Šafla	Error! Bookmark not defined.
4.3 Sistematizacija Koraka U Šafl Plesu	14
4.4 Nastanak I Razvoj Šafl Plesa U Srbiji.....	18
5. ZAKLJUČAK	22
6. LITERATURA	23
7. SPISAK SLIKA SA NAVEDENIM IZVORIMA	23

1. UVOD

Ples, kao drevna forma ljudske ekspresije, ima duboke korene u kulturnim i društvenim ritualima širom sveta. On postavlja most između uma i tela, omogućujući nam dakomuniciramo na način koji nadilazi granice jezika. Kroz istoriju, ples je evoluirao, preoblikujući se iz ceremonijalnih radnji u umetnost koja danas obuhvata širok spektar stilova i tehnika. Ples se može navesti kao mediji kroz koji se prenosi emocionalno, estetsko i simboličko značenje. Sama čar plesa je što ga svako može doživljavati na drugačiji način, bez obzira da li je neko gledaoc ili plesač, a još veća čar je što još uvek ne postoji samo jedna ispravna definicija plesa, iako ples postoji od pamtiveka, što nam pokazuje koliko je zapravo ples, kao posebna grana umetnosti, široka, prošarana različitostima, što u samim pokretima, tako i u muzici, stilovima, načinu odevanju i još mnogo drugih komponenti.

U današnje vreme u našem okruženju se sve češće govori o modernom plesu. Moderan ples spada u veliku grupu društvenih plesova, koji su u svom razvoju prolazili kroz različite faze. Veliki uticaj na nastanak modernih plesova, kao i njihov razvoj, ima trenutni modni trend ili muzički pravac, koji vlada u datom vremenskom periodu ili sredini. (http://www.sportmont.ucg.ac.me/clanci/SportMont_Apr_2005_Mandarin_297-302.pdf)

Ovaj rad temelji se na samoj definiciji plesa, a zatim i analizi plesa dvadesetog veka koji su najviše uticali na stvaranje plesnog stila Šafla, koji je postao jedan od najpopularnijih plesnih trendova u 21. veku. Istražujući ulogu plesova u oblikovanju kulture, identiteta i društvenih normi, kao i razvojem muzike i estetike, dolazimo do drugog dela rada u kom je fokus na nastanku Šafl plesa, njegovu evoluciju kroz poslednjih četrdesetak godina i popularizaciju kako u svetu, tako i u Srbiji, uz razvoj savremene tehnologije, a zatim i sistematizaciju koraka koja je ključna za metodiku učenja i uvežbavanja ovog plesa.

Pored navedenog, ovaj rad treba obogatiti ples kao nauku, doprinetu njenom daljem razvijanju i pisanju istorije plesa za buduće generacije, baš iz razloga što ne postoji mnogo pisanih dela o ovom plesnom stilu.

2. TEORIJSKI OKVIR RADA

2.1 . PLES-NASTANAK I RAZVOJ PLESA

Ples predstavlja jednu od najstarijih umetnosti i kao takva pretrpela je različite promene i oblike. U Enciklopediji fizičke kulture navodi se: „Ples (engl. dance; fran. danse; nem. tanz; ital. danza; rus. пляс) je ritmom srećeni i oblikovan sled pokreta tela. Globalno uzevši, plesom se mogu smatrati sve vrste kretanja, počevši od svečanog hoda do složenih ritmičkih sekvenci koraka, trka, poskakivanja i skokova, od skladnog kretanja ekstremiteta i trupa do bizarnog razmahivanja, od monotonog okreta i krutjenja do besomućne vrtnje.” (1975, str. 44).

Činjenica je da je ples nastao kao ljudska potreba. Iz jednostavnih stvari koje su činile život, iz ljudske suštine i bića, ples se izrodio i prenosio osećanja, mišljenja i potrebu ljudi da se izraze, zbog toga je ples u prvobitnoj zajednici i životu svakog pojedinca imao mnogo veće značenje i ulogu nego što ga ima danas.

Poteškoće se javljaju u samom startu istraživanja plesa kao posebne nauke, jer ples nije ostavljao mnogo materijalnih izvora, već se najviše oslanjalo na slikovne i usmene izvore. Postoji duga tradicija po kojoj se smatra da je ples jedna od najstarijih, ako ne, i najstarija umetnost. Smatra se da je nastao pre govora i pre drugih umetnosti i njegov nastanak se vezuje za praistoriju i vreme pre nastanka prvih civilizacija. Ples se smatra esencijalnom komponentom primitivnih kultura, sveta inspirisanog strahom i neznanjem koji su njihovi pripadnici pokušavali da kontrolišu magijom i ritualima čiji je sastavni deo bio i sam ples. Kao izražajna umetnost ples je predstavljao prvu simboličku aktivnost.

(<https://sr.wikipedia.org/srel/%D0%A0%D0%B0%D0%B7%D0%B3%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D1%80:%D0%9F%D0%BB%D0%B5%D1%81>).

Ono što je opšte poznato je da se ples prvobitno koristio tokom raznih rituala, pa je kasnije sa nastankom jezika, razvojem određenih instrumenata kao i muzike, sa nastankom potrebe za zabavom i zadovoljstvom, dobijao drugačiju ulogu, pa je sam razvoj bio neizostavan. Strah od nedokučivosti, prirodnih zbivanja oko sebe, pre svega bolest i smrt, prirodnih pojava kao što su grmljavina, vetar, poplave i izlazak sunca, uticali su na potrebu ljudi da izraze svoje emocije kroz pokret.

Danas je poznato da ne postoji jedna definicija plesa.

Ples (od starosl. plesati) odnosi se na oblik izraza putem telesnih pokreta koji mogu biti ritmički šablonizovani ili improvizovani i obično su praćeni muzikom. Kao društvena i kulturna pojava, ples može predstavljati vrstu umetnosti, vid druženja (socijalizacije), duhovni, ceremonijalni,

magijski, liturgijski ritual, vid zabave (npr. pozorišne) ili njegova svrha može biti jednostavno estetska.

(<https://sr.m.wikipedia.org/sr-el/%D0%A0%D0%B0%D0%B7%D0%B3%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D1%80:%D0%9F%D0%BB%D0%B5%D1%81>).

Ples je vrsta umetnosti, u kojoj pokretom praćenim muzikom, izražavamo emocionalna raspoloženja, oslobađajući snagu koja proizvodi određenu estetku vrednost (Bijelić, 2006)

Definicija plesa prema Jociću „Ples predstavlja specifičnu konvencionalnu estetsko kretnu aktivnost u kojoj su prisutne zakonitosti harmonijskog oblikovanja kretanja, povezivanja pokreta i kretanja svih delova tela u skladu sa elementima muzičke pratnje, uz istovremeno korišćenje raznovrsnih prostornih puteva“. Ples svakome pruža mogućnost da uživa u određenom ritmu, estetski oblikovanim i stilizovanim pokretima. (2009, str.11)

Sa razvojem plesa i stvaranjem novih plesnih stilova, uređivanjem metodike učenja i uvežbavanja, plesači su vremenom počeli da se međusobno takmiče. Zato se danas moderan ples može predstaviti kao sportska disciplina, koju karakterišu estetski oblikovane i koreografski osmišljene aciklične kretne strukture, koje se izvode uz muziku. Sasvim je sigurno, da se ovom konstatacijom postavlja pitanje, da li je moderan ples umetnost ili sport, odnosno da li su plesači sportisti ili umetnici. (http://www.sportmont.ucg.ac.me/clanci/SportMont_Apr_2005_Mandacic_297-302.pdf).

I dan danas, svrstati ples u jednu od ovih kategorija je jako teško, i pitanje je da li će ikad biti moguće, jer ples kao takav sa jedne strane zavisi od nivoa fizičke sposobnosti plesača koji je usko povezan sa drugom stranom koja ima mnoge aspekte umetnosti (umetničko izražavanje, tačno izvođenje koreografija, stil odevanja, facijalna ekspresija i mnogi drugi). Bez obzira u koju kategoriju svrstali, ples ima dubok uticaj na raspoloženje ljudi iz nekoliko razloga, a to su: Opuštanje i smanjenje stresa, može pomoći u opuštanju mišića i smanjenju napetosti u telu što dovodi do smanjenja nivoa stresa i povećanja osećaja opuštenosti i blagostanja, oslobađanje endorfina, poboljšanje cirkulacije jer aktivno plesanje poboljšava cirkulaciju krvi, što doprinosi boljem snabdevanju tkiva kiseonikom i hranjivim materijama, povećanje samopouzdanja, omogućava ljudima izražavanje emocija na kreativan način, zatim socijalna interakcija na koju treba staviti akcenat, jer pojavom moderne tehnologije, ljudi veliki deo vremena u toku dana provode koristeći telefon, što postaje veliki problem jer se ljudi sve više otuđuju, a plesanje u grupi ili u paru, može povećati osećaj pripadnosti i socijalne povezanosti, što takođe može doprineti boljem raspoloženju.

Sve u svemu, ples ima moć da pozitivno utiče na raspoloženje ljudi zbog kombinacije fizičke aktivnosti, izražavanja emocija i socijalne interakcije. To je sjajan način da se podigne duh i osećaj dobrobiti i ono što zasigurno znamo je da ples pruža zadovoljstvo, bilo da je neko u ulozi plesača, ili u ulozi gledaoca.

2.2 NASTANAK I RAZVOJ PLESOVA 20. VEKA

Istorija plesa u dvadesetom veku obuhvata raznovrsne stilove, tehnike i kulturne uticaje koji su oblikovali plesnu umetnost tokom tog perioda. Početkom XX veka pojavljuju se plesovi iz Amerike koji su bili drugačijeg karaktera i koji su više bili u službi zabave i uživanja. Valceri su postali suviše uniformisani, dvorovi više nisu bili mesta na kojima se plesalo, već je tada uveliko počela izgradnja ogromnih plesnih dvorana, koje su imale dovoljno prostora kako za orkestar, tako i za plesače. Dvadeseti vek je sa sobom doneo prirodnije pokrete, gde su plesači imali veću slobodu za izražavanjem, kao i veći prostor za kreativnošću.

Početkom dvadesetog veka, Evropa kao tada najrazvijenije kulturno, ekonomsko i političko središte sveta se oporavljala od posledica Prvog svetskog rata. U takvim uslovima u društvu, muzika i ples se značajnije nisu mogli razvijati, pa su se zasnivali na već postojećim, uglavnom starim, dvoranskim i narodnim plesovima, i muzici. U tom periodu, novi ekonomski, ali i kulturološki centar sveta postaju SAD koje utiču na muzičko-plesnu scenu sveta (Mandarić, 2016. str 451). Uporedo sa tim, nastali su novi plesni stilovi na tlu Južne Amerike, koji su takođe doprineli razvoju kulture i plesova u svetu kasnije. Од почетка настанка цивилизације, period između XIX i XX veka su najznačajniji za razvoj plesa, jer s u tom period nastali plesovi koji su se izvodili u paru, iz kojih su zatim nastali savremeni standardni i takmičarski plesovi. Savremeni standardni plesovi obuhvataju pet plesnih stilova: engleski valcer, tango, bečki valcer, sloufoks i kvikstep.

Tango. Hronološki prvi ples koji je nastao je tango, na prelazu iz XIX u XX vek, tačnije 1910. godine, koji se smatrao plesom strasti. Tango je ples u kom su partneri imali blizak kontakt kao kod valcera. Ovaj plesni stil je jedini standardni ples latino-američkog porekla. Po nekim teorijama tango je afričkog porekla. Takođe se smatra da je iz Španije prenet u Argentinu i da je zapravo nastao još 1808. godine u Montevideu. Nastanak i razvoj tanga kao posebnog plesnog stila je kompleksan. Istorija ovog plesa se može podeliti na četiri perioda.

Prvi period se odnosi na nastajanje samog plesa, gde se smatra da se tango razvijao na osnovu zvučnih snimaka, video zapisa, kao i fotografija, i to predstavlja period pre i posle Prvog svetskog rata. Specifičnost u ovom periodu je ta što se plesalo u mračnim bordelima.

Drugi period koji Argentinci nazivaju "Zlatno doba tanga", je period od tridesetih godina. do 1955. godine i tango tada dobija današnji oblik. Postoje tri različita stila koja su nastala u ovom periodu. Za prvi stil je bio karakterističan korak pod nazivom oči kortado, i koreografski predstavlja najjednostavniji stil. Drugi stil je nastao u severnom delu Buenos Airesa, koji je imao karakterističan korak salida. I treći, ujedno i najstariji stil ovog perioda je stil „Zlatnog doba“, koji je karakterističan po svom krinolinijskom kretanju. Takođe, karakteristične figure ovog stila su gančo i voleo.

Treći period, pod nazivom „Mračno doba“, nastao je 1955. godine. Zbog političkih problema pod vođstvom generala Perona koji je tango plesače koristio u političke svrhe, zabranio je sve skupove i uveo policijski čas. Pored ovoga, zabranio je okupljanje više od troje ljudi, i ulazak maloletnih lica u noćne klubove, što je društveni ples činilo nelegalnim. Specifičnost ovog perioda je što je ova zabrana važila isključivo za tango plesne klubove, ne i za druge, što je u velikoj meri uticalo na razvoj tanga.

Četvrti period, iliti doba „Tango renesanse“, predstavlja „ponovno rođenje“ tango plesa u Buenos Airesu koji je započeo padom vojne hunte 1983. godine. Nakon pada, tango škole su u velikoj meri postale popularne. Najpoznatiji plesni par u to vreme su bili Migel i Neli. Ovaj plesni stil je bio jednostavan koreografski, i u tom periodu je dobio naziv milonga, po jednoj od najistaknutijih šampionki ovog stila (Estilo Milonguero).

U Evropi, ples tango se pojavio u prvoj deceniji dvadesetog veka, u Marseju, i predstavljao je prvi ples u paru koji je uključivao improvizaciju. Moda se takođe menjala, pa su se samim tim i koraci tanga menjali, naročito za dame. Kako se haljina sa godinama skraćivala, tako je ženama omogućavala raznovrsnije plesne korake i varijacije. Kada je tango nastao, zvuci Bluz su takođe počeli da kupuju simpatije plesača, gde je svojim ritmom, kao i melodijskom improvizacijom džez muzičara bio dobra podloga za plesne kreacije. Kao posledica toga, nastao je ples fokstrot.

Porodica Sving Plesova.

Sving plesovi danas predstavlja jednu manju grupu plesova koja je uglavnom popularna u svojoj postojbini Sjedinjenim Američkim državama. Lindihop, Čarlston Fokstrot, Džiterbag, Šeg, Rokenrol, Tvist, Hasl i Disko predstavljaju najpopularnije sving plesove, koji su nastali pod uticajem evropskog, afričkog, karipskog i latino-američkog društva. (Sanja Mandarić, Uticaj društva na razvoj sving plesova, str.1).

Početkom dvadesetog veka, Evropa se oporavljala od posledica Prvog svetskog rata i u tom momentu su SAD počele da se razvijaju u plesnom i muzičkom smislu. U tom periodu se pojavila nova sving muzika i ples, ali zvaničan početak nije jasno definisan. Rasizam u tom periodu zbog razlika u boji kože koji je tada vladao, je osporio povećanje popularnosti ovog stila, i prihvatanje plesova Lindihppa i ritam got džeza. Zvaničan početak sving perioda se smatra 1924. godinom kada je Luis Armstrong promenio tradicionalni način sviranja u hot džez i sving džez. Ubrzo nakon toga, godine 1927. je nastao prvi sving ples Lindihop.

Sving plesovi, razvijali su se zajedno sa muzikom, koja je manje-više uticala na njihov razvoj.

Sving plesovi se dele na četiri perioda razvoja, a to su: regtajm (eng. Ragtime), svingtajm (eng. Swingtime), rokenrol (eng. Rock And roll) i savremeni period (eng. Modern Swing).

Regtajm ili prvi period razvoja. Nastao je pojavom muzičkog pravca (eng. Ragtime music), Regtajm muzika je nastala kao muzika za ples, koju su izvodili mali bendovi. Ovaj vid muzičko-plesnog pravca 1890, velikodušno prihvata novo „viktorijino društvo“, kada prestaje plesanje po dotadašnjim strogim formama uz „prilično zastarelu“ muziku, odnosno u trenutku kada prestaje dominacija plesova Valcer i Kadril (Ilić, 2009; str.8). U ovom periodu, nastali su plesovi Kejkvok, Fokstrot i Čarlston.

Kejkvok (eng. Cakewalk). Ples koji je nastao 1870. godine, među crnačkim robovima. Razvio se kao parodija na formalne plesove belih robovlasnika plantaža na kojima su crni radili. Bio je to ples gde se veliki broj učesnika (solo ili u paru) nadmetao za glavnu nagradu koja je najčešće bila kolač (eng. Cake), pa je ples postao poznat kao Kejkvok (eng. Cakewalk). (Sanja Mandarić, Uticaj društva na razvoj sving plesova, str.4). Krajem regtajma, 2014. godine, nastaje Fokstrot, ples koji je imao bitnu ulogu u razvoju današnjih standardnih plesova.

Fokstrot (eng. Fox's Trot). Ples fokstrot potiče iz starog plesa vonstep (eng. Onestep). Nastao je 1914. godine, kada je Hari Foks izvodio kao deo svoje tačke i tako su ljudi njegov ples nazvali Foksov trot (eng. Fox's Trot). Popularnost je stekao vrlo brzo zahvaljujući svojim jednostavnim pokretima. Kombinacija brzih i sporih koraka dozvoljava više fleksibilnosti i doprinosi većem zadovoljstvu, koji stare kombinacije od jednog ili dva koraka nisu dopuštale. Fokstrot predstavlja najznačajniji razvoj u dvoranskim plesovima, a zatim i u standardnim plesovima. Postoji mnogo više varijanti fokstrota nego bilo kog drugog plesa, zbog toga je njegova uloga u razvoju plesova jedna od najznačajnijih.

U Evropi, fokstrot se pojavio početkom XX veka, a 20-ih godina doživeo svoj vrhunac. Tokom godina su se koraci sve više menjali, a zatim se 1927. godine razvio u dve internacionalne plesne forme: sporiju i bržu. Varijante fokstrota su: pibodi (eng. Peabody) koji je kasnije prerastao u kvikstep (eng. quickstep), i druga varijanta je rozeland (eng. Roseland Foxtrot) koja je kasnije prerasla u sloufoks (eng. slowfox)

Kvikstep (eng. Quickstep). Kvikstep je nastao u Engleskoj, a tačno mesto njegovog nastanka smatra se Londonom. Kvikstep je karakterističan po brzim i energičnim koracima, tečnim rotacijama i promenama pravca. Ovaj ples je obično plesan uz muziku koja ima brz ritam i jasnu, prepoznatljivu melodiju.

Sloufoks (eng. Slowfox). Nastao je kao sporija i elegantnija verzija originalnog brzog fokstrota. Sloufoks karakteriše elegantan i stil plesa. Partneri se kreću po plesnom podijumu u zatvorenom položaju, izvodeći glatke i tečne pokrete. Često se koriste baladne kompozicije.

Čarlston (eng. Charleston). Čarlston je nastao u južnim delovima Sjedinjenih Američkih Država oko 1920. godine. Čarlston je nastao u američkom gradu Čarlstonu, koji se nalazi u državi Južna Karolina. Ovaj grad je bio poznat po svojoj živopisnoj muzičkoj sceni i bogatoj kulturnoj tradiciji. Čarlston ples predstavlja sponu u prelazu iz prvog u drugi period swinga. Ovaj ples karakterišu brzi i energični pokreti nogu, često u kombinaciji sa karakterističnim savijanjem kolena i pomeranjem kukova. (slika 1.) Bio je popularan u Džez dobu Charleston je vrsta plesa koja se 1923. pojavila u SAD da bi do kraja decenije postala globalno popularni fenomen. Sam naziv je dobio po pesmi koju je Elizabet Velč izvodila u svojoj reviji Raning Vajld (eng. Runnin' Wild). (Slika 1.)

Razvoju Čarlstona je doprinela Prohibicija, odnosno ilegalne točionice alkoholnih pića u kojima su žene plesale. Na taj način, one su izražavale svoje nezadovoljstvo i neprihvatanje društvenih konvencija u to vreme. Pokreti u Čarlstonu su zbog brzih pokreta rukama i nogama,

podsećale na ptice koje mašu krilima (eng. to flap), pa su zbog toga dobile naziv “Mahalica”, (eng. Flapper). Popularizacija Čarlstona je sve više rasla, ali su kritičari osudili taj ples kao oličenje hedonizma, raskalašenosti i nemoralna. Kasnije je iz Čarlstona nastao novi plesni stil poznat kao Lindi Hop (eng. Lindy Hop).

Slika 1. Charleston

Svingtajm (drugi period u razvoju svinga). Dvadesetih godina, u SAD-u, dolazi do velikih kulturnih i društvenih promena. Taj period je period prohibicije, ali mnogi lokali nisu poštovali ovu zabranu koji su sa alkoholom i u sklopu sa dobrom muzikom i provodom bili idealna mesta za ples. Takva mesta su bila na tajnim lokacijama. Muzički gledano, to je i dalje bio period regtajma sve do pojave Džeza, koji je nastao kao spoj tradicionalne muzike i popularnih muzičkih stilova. Kasnije su se pojavili i džez muzičari, čija je muzika uticala na razvoj novog plesnog stila koji se zove Sving (eng. Swing.). Povezanost muzike i plesa u ovom period, dovela je do pojave ogromnog broja plesova. Najpoznatiji plesovi ovog perioda bili su: Lindihop, Šeg, Balboa I Džiterbag.

Lindihop. Predstavlja spoj više plesova, a njen naziv je nastao zahvaljujući plesaču Džordžu Snouden-Šortiju koji je na novinama pročitao naslov na kome je pisalo “Lindi preskočio Atlantik” u trenutku kada ga je novinar upitao kako se zove ples za parove. U početku, ples nije bio prihvaćen u SAD-u jer su ga učitelji koji su sačinjavali Udruženje plesa smatrali nepristojnim. Godine 1943. Magazin Lajf proglašava Lindihop nacionalnim plesom.

Podela plesova pre početak Drugog svetskog rata. U ovom periodu, dolazi do ekspanzije plesova i muzike, pa su se mnogi plesovi modifikovali u nove stilove, pa se broj sving plesova značajno povećao. Tako nastaju: Sving istočne obale, Sving zapadne obale, Dvoranski sving, Vestern/Kantri sving, Džajv, Bugi-Vugi I Bluz. (Sanja Mandarić, Uticaj društva na razvoj sving plesova, str,10)

Treći period u razvoju svinga. Predstavlja period kraja popularnosti svinga, i dolazi do modifikacije u druge plesne pravce. Polako se povećavao broj vokalnih solista i bendova i jedan od najpoznatijih u tom period je bio Elvis Prisli koji je započeo novi muzički pravac, Rokenrol. Mnogi plesovi su nakon ovoga nestali sa plesne scene, a neki su potpuno modifikovani. Uz novi muzički žanr, ujedno je nastao i Rokenrol kao novi plesni stil. Ubrzo nakon toga, nastalo je još novih plesnih stilova, a neki od njih su: "Twist, Disko, Hasl Tango, Latih Hasl i mnogi drugi).

Četvrti period u razvoju Svinga ili Savremen Sving. Nskon Disko muzike koja je krajem osamdesetih godina počela da slabi, nastao je Pank stil. Edi Nikols koji je bio pank muzičar je 1989. stvorio muzički pravac pod nazvom Neo Sving. Neo Sving (eng. Neo Swing) je postao trend devedesetih godina. Problem se javio u tome što su se sving plesovi iz tridesetih godina modifikovali, a grupa mladih ljudi koji su sa Frenkijem Meningom na čelu želeli da nauče prvobtnne korake, našli su jednog od plesnih učitelja koji je u tom momentu imao oko sedamdeset godina. On ponovo počinje da drži časove plesa. U tom period filmovi su imali jak uticaj na razvoj umetnosti, pa tako i plesa.

Razvoj strit plesova. Dok su se šezdesetih godina razvijali tango i sving plesovi, paralelno su se u tom period razvijali u grupa strit (eng. street) plesova. Početkom šezdesetih godina, kao odraz bunta mladih ljudi prema društvenim normama, počeli su da se okupljaju na ulicama gde su plesove koristiti kao borbu za ljudska prava. Njihova inspiracija se nalazila u socijalnim pitanjima.

Hronološki posmatrano, strit plesovi su nastali sledećim redosledom: veking (eng.vacking), loking (eng.locking), brejking (eng. breaking), popping (eng.popping), hip-hop, haus (eng.house), boug (eng.vogue) i kramping.

Hip-hop. Hip hop je vrsta muzičkog izraza i kulture koja je nastala u afro-američkim zajednicama tokom kasnih 70-tih godina prošlog veka u Njujorku. Afrika Bambaata, koji se smatra jednim od tvoraca hip hopa je ustanovio četiri osnovna dela te kulture, a to su: repovanje, di-džejing, hip hop ples i urbanu umetnost, tj. grafiti. Pošto se pojavila u Južnom Bronksu, hip hop kultura se proširila celim svetom.

Hip hop se tokom godina razvijao i obuhvatio ne samo rep muziku, već ceo životni stil koji se konstantno sjedinjavao sa različitim elementima tehnologije, umetnosti i urbanog života. Izraz hip-hop je nastao kombinovanjem dve reči: hip, koja označava nešto trenutno, sadašnje, i reči hop koja označava pokrete u vidu skakanja. Ranom hip hopu su često pripisivane zasluge zato što je pomogao da se smanji gradsko nasilje među bandama tako što je zamenio fizičko nasilje sa borbama u plesu i umetničkom izrazu. Ono što je sigurno je da je hip hop jedan od najmasovnijih muzičkih pokreta u svetu i da će kao veoma kreativna kultura nastaviti svoj život još dugo. (<https://punjenipaprikas.com/nastanak-i-razvoj-hip-hop-kulture>)

Haus (eng. House) je plesni stil koji je nastao u Čikagu i predstavlja kombinaciju urbanih plesova. Kao i većina ostalih plesova, nastao je sa razvojem muzike. Postojala su tri razvojna perioda: Loftng, džeking i futvork. U osnovi svih ovih podstilova, postoje koraci poput kris-krosa koji su plesači šafl plesa preuzeli i modifikovali, tako da je haus ples imali veliku ulogu o stvaranju šafl plesa.

2.3 TREND

Trend (eng, trend) opšta sklonost, tendencija, osnovni pravac kretanja nekog društvenog procesa ili pojave koja preovlađuje u određenom razdoblju (<https://vokabular.net/trend/>). Ova reč potiče od latinske reči „tendo“, što doslovno znači usmeriti ili težiti i relativno je stabilan pravac razvoja određene pojave.

Trend može obuhvatiti različite sfere života, uključujući modu, kulturu, tehnologiju, umetnost, ponašanje i mnoge druge aspekte društva. Trendovi obično imaju ograničen vremenski okvir i mogu biti popularni u određenom periodu, ali se mogu brzo menjati kako se menjaju okolnosti, ukusi ili društveni kontekst. Trendovi često utiču na način na koji ljudi razmišljaju, ponašaju se i troše svoje resurse. Mogu oblikovati kulturne norme, modne stilove, tehnološke inovacije i mnoge druge aspekte društva. Postoje različite vrste trendova. Na primer, modni trendovi se odnose na promene u načinu odevanja i stila. Tehnološki trendovi obuhvataju inovacije u tehnologiji, dok kulturni trendovi uključuju promene u umetnosti, muzici, filmu i drugim kulturnim izrazima. Neke trendove možeš primetiti širom sveta, dok se drugi mogu ograničiti na određene regione ili zajednice. Mnogi trendovi prolaze kroz cikluse, gde se nešto što je bilo popularno u prošlosti može ponovno popularizovati u budućnosti. Ovo se posebno primećuje u modi i umetnosti. Jedan od primera je u modnoj industriji gde su nekadašnje zvonaste pantalone ponovo počele da se

proizvode i postale sastavni deo odevnih kombinacija u poslednjih par godina. Trendovi su važan deo društva jer odražavaju dinamičnost i evoluciju kulture i tehnologije.

Važno je navesti da praćenje trendova u velikoj meri može imati i negativan psiho-fizički uticaj, pogotovo u 21. veku koji je sa sobom doneo veliki razvoj nauke. Na primer, razvoj estetske, plastične i rekonstruktivne hirurije u 21. veku stvoren je neformalni šablon lepote zbog kojeg je povećan broj hiruških operacija, a samim tim se povećava i nezadovoljstvo ljudi (najviše zahvata žensku populaciju) koji finansijski ne mogu da isprate te trendove (trend Foks Ajs, trend Dževlajn i mnogih drugih), pa dolazi do psihičkih poremećaja kao što su depresija, anksioznost, somatoformni premećaji, dok sa druge strane, razumevanje trendova može biti korisno u mnogim oblastima, uključujući biznis, marketing, umetnost i druge sfere koje su podložne društvenim promenama i preferencama.

3. PREDMET, CILJ I ZADACI RADA

Pregledom dostupne literature iz prostora nastanka i razvoja plesova i novih muzičko-scenskih trendova definisani su predmet i cilj rada. Predmet rada je predmet rada je šafl ples.

Cilj rada je dati prikaz specifičnosti različitih stilova šafl plesa.

U skladu sa ciljem rada definisani su sledeći zadaci: prikupljanje adekvatne literature; definisanje novog plesnog trenda; definisanje koraka i njihovih podela; terminološki i slikovito prikazati osnovne korake, prikazati strukturu treninga i izvesti zaključke o novom plesnom trendu.

4. ŠAFL – NOVI PLES

4.1 NASTANAK I RAZVOJ ŠAFLA PLESA.

Šafl ples, poznat i kao Melburn šafl ples, je plesni stil koji je nastao tokom kasnih 1980-ih u Melburnu na žurkama i festivalima elektronske muzike u Australiji. Šafl ples je započeo kao podzemni plesni pokret među elektronskom muzičkom zajednicom u Melbournu, sredinom 1980-ih. Smatra se da je izvorno bio inspiriran brejkdensom i futvork plesom koji su bili popularni u to doba. Melburn je bio epicentar razvoja šafl plesa. Lokalna elektronska scena u tom gradu bila je posebno plodno tlo za razvoj ovog plesnog stila. Ono što je poznato je da su koraci u šafl plesu nastali još pedeset godina pre izdvajanja šafla kao posebnog plesnog stila, i bili su deo mnogih drugih plesnih stilova, kao što su čarlston, swing, hip hop, brejk dens i mnogih drugih koji su nastali u drugoj polovini dvadesetog veka.

Evolucija šafl plesa. Šafl ples je nastavio evoluirati kroz godine, s plesačima koji su razvijali svoje vlastite stilove i tehnike, to je doprinelo raznolikosti i kreativnosti ovog plesnog stila. Prva glavna grana šafla je nastala 2012. godine u Ujedinjenom Kraljevstvu koji se naziva Kating šejps (eng. Cutting Shapes), koji se razlikuje čak i u osnovnim koracima. Danas, postoji mnogo zemalja koje su sagradile soptsveni stil, ali još uvek ne postoji terminologija za sve niti jasno određena sistematizacija, jer veliki deo ovog plesnog stila nisu istraživali plesni stručnjaci. Bez obzira što plesni stručnjaci nisu stigli da istraže ovaj stil, njegov razvoj se nastavlja kao i njegovo popularizovanje širom sveta.

Popularizacija. Šafl ples je doživeo porast popularnosti tokom 2000-ih zahvaljujući internet platformama, posebno Jutjubu u mnogim spotovima i tutorijali (<https://hr.wikipedia.org/wiki/Tutorial>). a kasnije i na ostalim internet platformama, Instagramu i Tik Toku, gde su se počeli pojavljivati snimci plesača koji demonstriraju ovu vrstu plesa. Ključna godina za šafl je 2011. kada je izašla pesma Parti Rok Antem (eng. Party Rock Anthem) od grupe LMFAO, čiji se spot skoro ceo bazirao na šaflu. U spotu je ogroman broj ljudi na ulicama igrao šafl i gotovo je bilo nemoguće primetiti taj plesni stil. Tada je za šafl ples čuo ogroman broj ljudi i zainteresovanost je postala sve veća i veća. Ovom pesmom, a zatim i mnogim drugim snimcima, kao i tutorijalima na Jutjub platformi je šafl postao globalni fenomen, privlačeći pažnju ljubitelja elektronske muzike i plesa širom sveta. Takođe, muzički festivali, klubovi i plesne zajednice pridoneli su popularizaciji ovog plesnog stila.

Muzika. Šafl kao plesni stil je i nastao kao posledica nastanka elektronske muzike i povećanja njene popularnosti tokom kraja 20. veka, tačnije 1965. godine kada je elektronska muzika počela da se realizuje nastankom analognog sintizajzera. Sama ta estetika melodijskog i ritmičkog ponavljanja je postala temelj nastanka Tehna, kao posebnog muzičkog pravca koji je bio idealna podloga za šafl, gde su plesači imali mogućnost da svoje pokrete kombinuju „mešaju“ na što različiti načine. Odatle i sam naziv šafl, koji u bukvalno prevodu i znači mešati. Plesači su tražili načine da izraze svoju povezanost s elektronskom muzikom na plesnom podijumu i razvili su brze i precizne pokrete stopala koji prate ritam muzike. Elektronska muzika dobila na popularnosti u klubovima 80-tih godina u Australiji poput Hard Kendija, i ujedno su tu plesači imali priliku da češće prikazuju šafl javno.

Specifičan stil obuće za šafl ples. Tokom 1990-ih, šafl se nastavio razvijati kao poseban stil, postajući prepoznatljiv po karakterističnim brzim koracima, okretima, položajima na prstima koji su se daleko razlikovali od baleta i pomeranjem tela koji su se izvodili uz elektronsku muziku. Samim tim, neki koraci su zahtevali da se pleše uz obuću koja je imala jaču, a ravnomernu platformu, bez potpetica. Takođe, plesači šafla su često koristili patike sa svetlećim đonom kako bi istaknuli pokrete, a ujedno se takva vrsta obuće odlično uklapala uz festivalsku odeću elektronske muzike koja je uvek bila nekih jarkih boja, a često i fluorescentnih boja. Sada se najčešće koriste bele patike sa ravnom platformom i dužim belim čarapa, jer se na taj način koraci mogu istaći na najbolji mogući način, s obzirom da se sam ples zasniva najviše na rad nogama. (Slika 2.)

Slika 2. Patike sa svetlećim đonom

4.2 TEHNIKA ŠAFL PLESA

Šafl se izvodi uz brze i precizne pokrete stopala, često u kombinaciji s rotacijama u zglobu kuka, kolena i u skočnom zglobu, uključujući i sinhronizovane pokrete rukama zajedno sa glavom, ali je važno istaći da najveći akcenat ostaje na nogama. Ipak, iako je akcenat na nogama, položaji i pokreti ruku, trupa i glave kod nekih koraka moraju biti definisani, pogotovo kada se rade koreografije.

Plesači sinhronizuju svoje pokrete s ritmom muzike, stvarajući sliven i energičan plesni izraz. Sama tehnika šafla je važna kako zbog brzine i lakšeg prebacivanja sa koraka na korak, tako i

zbog mogućih povreda koje mogu izazvati nagle rotacije u zglobu kuka, kolena i stopala. Najčešće je oslonac tela prebačen na prednji deo stopala, jer u tom položaju plesač ima bolju amortizaciju prilikom poskoka i skokova, i samim tim je brza promena pravca i prebacivanje težišta tela lakša. Tehnika šafla je jako zahtevna i iziskuje pravilnu metodiku učenja i proces uvežbavanja iz razloga što se u šaflu koriste koraci koji zahtevaju visok nivo fizičkih sposobnosti kao što su okretnost, stabilnost i motorika.

4.3 SISTEMATIZACIJA KORAKA U ŠAFL PLESU

Sistematizacija koraka kao takva još uvek nije jasno definisana, pa svaki trener sačinjava svoju sistematizaciju koraka. Ono što je zajedničko za sve je da postoji osnova koraka, odnosno početni nivo učenja gde su koraci manje-više isti u svakoj zemlji. Još jedna otežana okolnost za sistematizaciju koraka je taj što je ovaj stil preuzeo mnoge korake iz hip hopa, džeza, čarlstona, brejk densa i mnogih drugih plesnih stilova, zatim je napravio svoje varijacije.

Osnovni koraci u šaflu su:

1. Raining men (eng. Running man)
2. Ti-step (eng. T-step)
3. Si-volk (eng. C-walk)
4. Spin – (eng. Spin)
5. Slajd (eng. Slide)

Raining men (eng. Running man). Osnovni korak u šaflu koji je prva asocijacija na šafl svuda u svetu. Ovaj plesni korak predstavlja simulaciju trčanja u mestu podeljeno na dva dela.

Početni položaj: Oslonac je na jednoj nozi, u centru težišta tela, druga noga je savijena u zglobu kolena pod uglom od 110 stepeni, s tim da može biti i u različitim uglovima u zavisnosti od načina plesanja (sporiji tempo, agresivniji...). U drugom delu koraka, istovremeno se noga na kojoj je oslonac povlači ka nazad, dok se noga koja je u fleksiji u zglobu kolena, spušta ravno na dole, tako što je oslonac na celom stopalu. Bitno je naglasiti da se u ovom položaju centar težišta tela i dalje nalazi u centru, i da je oslonac na prednoj nozi na celom stopalu, a oslonac na zadnjoj nozi na metatarzalnom delu. (slika 3.)

Položaj trupa je uspravan u svakom položaju, s tim da postoje razne varijacije koraka gde telo može da se postavi u blagoj fleksiji trupa.

Položaj ruku kod ovog koraka, u osnovnoj varijanti treba da se kreću kao kod trčanja i hodanja, suprotno od noge koja ide napred. Na primer, desna noga i leva ruka idu ka napred istovremeno. Sve ove pokrete u osnovnoj varijanti treba raditi sliveno.

Postoje razne varijacije ovog koraka, a varijacije se sistematizuju po položaju stopala, putanji kretanja tela, stepenom slivenosti koraka, uglom u zglobu kolena i mnogi drugi. Neke od varijacija Raning men koraka su: Poli poket (eng, Polly pocket) Ski raning man (eng. Ski running man), Rivrs Raning men (eng. Reverse running man), Sving (eng. Swing) , Raning men kik (eng, Running man kick), Raning men tous (eng, Running man toes), Dabl raning men (eng. Double running man) i mnogie druge.

Slika 3. Raning men (eng. Running man)

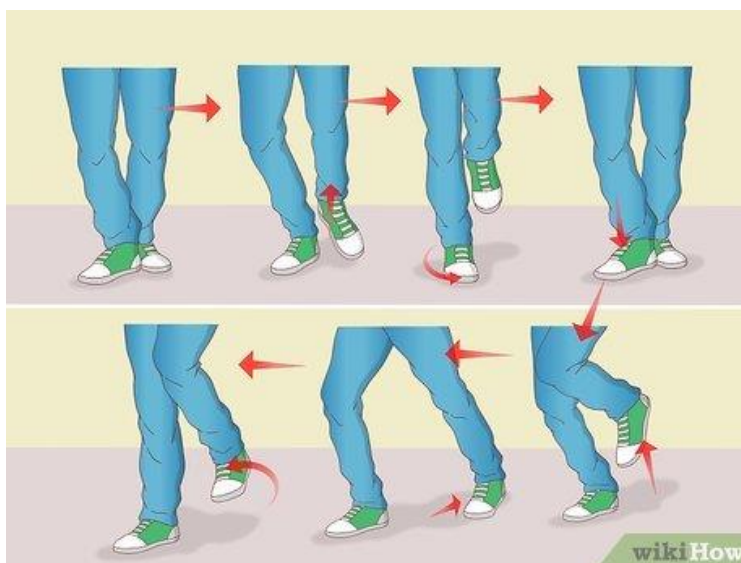
Ti-step (eng, T-step). T-step je jedan od osnovnih koraka u šafl plesu koji ima svoja pravila i strukturu, ali se često koristi kao prelaz između različitih pokreta i figura. Sastoji se od nekoliko osnovnih koraka koji se izvode brzim i preciznim pokretima u skočnom zglobu. (Slika 4.)

Početni položaj: Oslonac je na jednoj nozi u centru težišta tela, sa zarotiranim stopalom ka unutra, odnosno, položaj stopala je takav da se peta nalazi spolja od centra težišta tela, dok je druga noga u zglobu kuka i kolena zarotirana ka unutra, Žargonski, u metodici se često koristi izraz za pokret stajne noge “cik-cak”. Koleno je u fleksiji pod uglom od devedeset stepeni, dok je stopalo takođe u fleksiji. Gornji deo tela je uspravljen i ruke su pored tela. Rotiramo stopalo stajne noge tako da petu, koja je stajala sa spoljne strane, pomerimo podizanjem tako da je prednji deo stopala

sada upolje, i zatim se stopalo postavlja u početni položaj, tako što se prsti stopala podizanjem postavljaju zarotirano ka unutra pod uglom od 45 stepeni, dok drugom nogom imamo samo jedan marširajući korak

Položaj trupa je uspravan, zglob kuka treba ostati fiksiran ka napred, bez rotacija. Položaj ruku: Ako nam je leva noga stajna, a desnom nogom marširamo, onda desna ruka treba marširati u istom pravcu sa nogom koja maršira, dok druga ruka radi isti pokret, samo u drugom smeru. Važno je održati ritam i tempo dok izvodite ovaj korak.

Postoje mnoge varijace ovog koraka, gde najčešće varijacije određuju pokreti slobodne noge, dok kretanje stajne noge ostaje isti. Neke od varijacija su: Ti-step tous (eng. T-step toes, Ti-step ejt (eng. T-step eight), Ti-step in end aut (eng. T-step in and out)

Slika 4 – Ti-step (eng. T-step)

Si-volk (eng, C-walk). Još jedan od osnovnih koraka u šafl plesu koji predstavlja jedan od koraka koje je najteže savladati u samom startu učenja i uvežbavanja koraka.

Početni položaj: Oslonac je na oba stopala, u centru težišta tela, obe noge su blago savijene u zglobu kolenu i stopala, zajedno sa zglobom kolena su blago zarotirana jedno ka drugom, odnosno, ka centri težišta tela.(Slika 5.) Ruke su priručene. Stopala se rotiraju ka jednoj i ka drugoj strani u isto vreme i u istom smeru, tako što podižemo po jedan deo stopala (za primer: podižemo petu leve noge i podižemo prste desne noge u vis, smanjujemo površinu oslonca), pa rotiramo stopala

istovremeno skroz ka suprotnoj strani od početnog položaja, pa se zatim vraćamo u početni položaj. Zatim se pokret ponavlja, ali u drugom smeru.,

Postoje mnoge varijace ovog koraka, gde nam je cela površina oslonca stopala na podu ili gde se možemo kretati kroz skokove koji uključuju unutrašnji i spoljnu rotaciju u stopalima. I mnoge druge

Slika 5. Si-volk (eng.C-walk)

Spin (eng. Spin). Korak koji je svrstan u bazu koraku, jer je varijantu ovog koraka za početnike lako uvežbati. Ovaj korak ima jako mnogo varijacija i bitno je svrstati njegove varijacije u razne nivoe plesača.

Početni položaj: Kod osnovnog koraka, oslonac nam je na jednoj nozi i okrećemo se ka jednoj ili drugoj strani oko svoje ose.

Oslonac je najčešće na prednjem delu stopala, rukama se može zamahivati radi inercije koja podpomaže boljem okretu. Neke od varijacija ovog koraka su (Dabl spin, 360° spin, spin kik...)

Slajd. (eng. Slide). Spada u grupu osnovnih koraka, i ključan je za menjanje dinamike u koreografijama ili fristajl izvedbi.

Početni položaj: Oslonac je najčešće na prednjem delu stopala jedne noge, dok druga treba od tačke A do tačke B da klizi po podlozi u svim pravcima i smerovima, ali ne i da pravi pritisak ili trenje na podlogu. Oba kolena su u blagoj fleksiji. Iako su najčešće varijante ovog korake u trajanju od 2/4 takta, postoje varijacije koraka gde je to „klizanje“ po podlozi jako kratko.

Svi navedeni koraci predstavljaju početni nivo učenja ovog plesnog stila, ali se na bazu ovih koraka može nadograditi veliki broj varijacija, pa se te varijacije mogu svrstati i u napredniji nivo.

Problematika koja se javlja je terminološka, jer postoji jako veliki broj koraka koji nemaju svoj naziv, koji su slični po osnovnom kretanju, ali su ukrasi drugačiji, dok sa druge strane to predstavlja lepotu šafl plesa i ono po čemu se ovaj plesni stil kao izdvaja.

4.4. NASTANAK I RAZVOJ ŠAFL PLESA U SRBIJI

4.7.1. Ideja o otvaranju šafl plesnog kluba u Republici Srbiji

Kao i svuda u svetu, plesno područje u Srbiji je bogato raznim plesnim stilovima, međutim, do 2020. godine nije postojao plesni klub koji se bavio šaflom, kao posebnim plesnim stilom. U martu 2020. godine je otvoren prvi klub šafl plesa pod nazivom Vajb (eng. Vibe) koji se isključivo bavio tim stilom. Plesni klub Vajb su otvorile Petrović Mirela i Matejić Vesna (slika 6) i tada je u to vreme plesni klub Vajb bio deo Plesnog centra UV densa (eng. UV dance),

Slika 6. Osnivači prvog plesnog kluba koji se bavi šafl plesom u Srbiji, Mirela i Vesna

Sama ideja je potekla još 2019. godine gde je Petrović Mirela, tadašnji student Fakulteta za sport i fizičko vaspitanje, videla snimak na Instagram platformi koja je u to vreme postajala sve popularnija, video snimak na kom je neka devojka plesala šafl i to je bio prvi put da se susrela sa ovim plesnim stilom, iako je stil i ranije bio popularan u svetu. Zainteresovala se i gledajući snimak pokušala je da nauči osnovne korake. Narednih par meseci je na žurkama često plesala te korake i primetila je koliko su ti koraci privlačili pažnju ostalih ljudi koji su bili na žurci, pa je onda došla na ideju da se upiše u neki plesni klub koji se time bavi kako bi poboljšala svoju tehniku i obogati svoje plesno znanje novim koracima. Nakon par dana istraživanja, shvatila je da ne postoji nijedna škola

na Balkanu u tom momentu koja se bavila ovim plesnim stilom. U tom trenutku se javila ideja o otvaranju prvog šafl plesnog kluba u Beogradu.

Par meseci kasnije, svoju ideju je podelila sa svojim kolegom sa fakulteta, Robertom Sabo i pripreme su započete. S obzirom da je u tom momentu Instagram, društvena mreža bila jako popularna, bilo je neophodno napraviti Instagram profil na kom bi se objavljivali svi video snimci vezano za klub, kao i sve informacije o treninzima. Osim toga, bilo je potrebno naći prostor sa ogledalima i sa podlogom koja ne bi pravila veliko trenje (laminat, parket). I najteži deo samih priprema je bilo stvaranje sistematizacije i metodike učenja i uvežbavanja koraka. Tokom priprema, Mirela i Robert su od koleginice sa fakulteta dobili video snimak gde je devojka, Vesna Matejić, plesala šafl na žurci. Odlučili su da joj pošalju ponudu da bude deo tima, na koju je Vesna pristala. Tokom poslednjih par meseci pred otvaranje kluba, Robert nije mogao pratiti tok priprema, pa se nakon prvog dana otvaranja plesnog kluba povukao.

Prvi šafl klub u Republici Srbiji je otvoren 1. marta 2020. godine. (Slika 7. i 8.)

Slika 7.i 8. –Prvi i sadašnji logo kluba

Razvoj plesnog kluba Vajb od 2020. godine do danas. Par meseci pre otvaranja, u svetu se pojavila bolest izazvana virusom COVID-19 poznat kao Korona virus, u kineskom gradu Wuhanu. Početni slučajevi bili su povezani sa morskom hranom i životinjskim tržištem u tom gradu, što

ukazuje na moguću zoonotsku prirodu virusa, odnosno prelazak sa životinje na čoveka. U Republici Srbiji je prvi slučaj COVID-19 registrovan 06.03.2020. godine (<https://covid19.rs/>)

Proglašeno je vanredno stanje u Republici Srbiji 15. marta 2020. godine, kojim su bili zatvoreni svi plesni klubovi, noćni klubovi, teretane i mnogi drugi objekti koji su uticali na širenje ovog virusa. Proglašenjem vanrednog stanja, bio je obustavljen rad svih preškolskih i školskih ustanova, fakulteta, bili su zatvoreni svi studentski i srednjoškolski ustanove i još mnogo drugih stvari. Osmamnaestog marta je uveden policijski čas pri čemu je svakome bilo zabranjeno kretanje u periodu od 20 časova do 5 časova, a kasnije je zabrana kretanja bila od 17 časova do 5 časova i uvedena je zabrana kretanja tokom celog vikenda,

Ovaj period je bio ključan za plesni klub Vajb, iako je možda delovalo kao otežavajuća okolnost jer je klub bio na samom početku, odnosno, nakon svog četvrtog treninga je bio primoran da obustavi rad, međutim, ovaj period od skoro dva meseca je doprineo sistematizaciji koraka i marketingu škole. U to vreme, s obzirom da ljudi nisu imali mogućnost da izlaze u toku nedelje skoro 100 sati nedeljno, tada je popularizacija društvenih mreža Instagram i TikTok porasla. Razni treneri i plesači su online putem pozivali ljude da ostanu aktivni, pa je ujedno snimanje kratkih plesnih video izazova postao trend. To je dodatno doprinelo popularizaciji šafla u Srbiji, kao i porast zainteresovanih ljudi da postanu deo plesnog kluba Vajb. (Slika 9.)

Slika 9. Članovi plesnog kluba Vajb

Nakon završetka vanrednog stanja, i dozvole da sportski objekti, plesni klubovi i ostali nastave sa radom, plesni klub Vajb je opet započeo sa radom gde je kompletna sistematizacija koraka sa terminologijom bila spremna da se testira. Nakon otvaranja je klub dostigao broj članova oko 60, što je pokazivalo da se plesni klub popularizovao i doživeo veliki uspeh. Nakon par meseci, plesni klub je dobijao razne ponude za saradnju u vidu emisija, spotova, nastupa na festivalima, pa čak i saradnje sa poznatim brendovima, što je dodatno doprinelo razvoju ovog plesnog stila na tlu Evrope.

Godine 2023. Mirela, idejni tvorac otvaranja prvog plesnog kluba koji se bavi šaflom na Balkanu, odlučuje da proširi plesni klub i na druge gradove, pa otvara plesni klub u Novom Sadu i pokreće onlajn časove putem Zum aplikacije kako bi uspela da pokrije ostatak Republike Srbije. I dan danas, plesni klub ide uzlaznom putanjom, a šafl postaje sve popularniji.

5. ZAKLJUČAK

U svetu plesa, raznolikost i inovacija igraju ključnu ulogu u očuvanju tradicija, ali i u stvaranju novih stilova koji odražavaju savremene ukuse i tendencije. Novi plesni trend šafl, kao relativno novi plesni stil, predstavlja zanimljivu sintezu između klasičnih plesnih elemenata i modernih muzičkih žanrova. Ovaj plesni stil je energična vrsta plesa visokog intenziteta, koji je za savremeno doba savršeno parče slagalice ubrzanog ritma života gde se zahteva što više instant stvari, a sa ovim plesnim stilom se publika može pridobiti u samo par sekundi.

Spajajući tradicionalne elemente sa modernim muzičkim žanrovima, šafl ples predstavlja osvežavajući dodatak svetu umetnosti i plesa. Kako za svet, tako i za plesnu scenu u Srbiji i na Balkanu, koja je 2020. godine nije imala nijedan plesni klub ili neku vrstu kursa koji su se bavili ovim plesnim stilom.

Još jedna prednost šafl plesa je što je moderno doba sa sobom popularizovalo elektronsku muziku i festivale, koji su jedan od razloga nastanka samog šafla, pa je samim tim i popularizacija šafl plesa išla simultano. Njegova popularnost naglašava važnost evolucije plesnih stilova u skladu sa vremenima, dok istovremeno slavi kreativnost i individualnost svakog plesača.

Ovaj plesni stil je u 21. veku postao simbol festivala i elektronske muzike, a takođe je postao deo digitalne kulture, jer se često može videti na društvenim mrežama i video platformama. Ovaj dinamičan plesni stil obećava da će nastaviti inspirisati i oduševljavati ljude širom sveta, otvarajući vrata novim plesnim horizontima.

6. LITERATURA

Jocić, D. (1999). *Plesovi*. Beograd: Finegraf.

Magazinović, M. (1951). *Istorija igre*. Beograd: Prosveta izdavačko preduzeće Srbije.

Mandarić, S. (2016). Uticaj društva na razvoj swing plesova. *Kultura polisa*, XIII, 29, 451-463.

Jocić, D. (1999). *Plesovi*. Beograd: Fakultet fizičke kulture Univerziteta u Beogradu.

http://www.sportmont.ucg.ac.me/clanci/SportMont_Apr_2005_Mandarić_297-302.pdf

Moskovljević, L. & Dobrijević, S. (2018). Teorija i metodika ritmičke gimnastike.

Kostić, R. (2001). *Ples: teorija i praksa*. Niš: Grafika Galeb.

<https://edm.com/features/learn-shuffle-asap>

https://en.wikipedia.org/wiki/Melbourne_shuffle

<https://hr.wikipedia.org/wiki/Hip-hop> <https://tigerdoor.ru/bs/buildings/enciklopediya-tanca-hip-hop-cto-takoe-hip-hop%20kultura-stil-odezhdy/> <https://www.vice.com/en/article/exk5wk/shuffle-wars>

<https://www.scribd.com/doc/15602003/LATINOAMERI%C4%8CKI-PLESOVI>

https://en.wikipedia.org/wiki/Melbourne_shuffle

<https://srbijaples.rs/>

7. SPISAK SLIKA SA REFERENCAMA

Slika 1. Dostupno na linku: <https://extrachill.com/wp-content/uploads/2019/10/the-charleston-859x1024.jpg>

Slika 2. Dostupno na linku: https://static.shipgratis.eu/zoh4eiLi/IMG/2419200/DjbHFApq5dy-S13Of63EPEN_3AE5_QcKvzL3_4A3MHk/fit/650/650/no/1/aHR0cHM6Ly9zdGF0aWNiYWNRZlW5kLnNoaXBncmF0aXMuZXUvbWVkaWEvY2F0YWxvZy9wcm9kdWN0LzQvOS80OTg3NzMwM2EzMTdiOGIzMmVmMzllYjY2N2NINTU2ZTZlMzgyZWZhLmpwZWc

Slika 3. Raning men - <https://instagram.com/2miny?igshid=MzRIODBiNWFIZA==>

Slika 4. Ti-step <https://www.wikihow.com/images/thumb/1/19/Melbourne-Shuffle-Step-17.jpg/v4-460px-Melbourne-Shuffle-Step-17.jpg>

Slika 5. Si-volk <https://instagram.com/2miny?igshid=MzRIODBiNWFIZA==>

Slika 6. Osnivači prvog plesnog kluba koji se bavi šafl plesom u Srbiji, Mirela i Vesna

<https://instagram.com/2miny?igshid=MzRlODBiNWFlZA==>

Slika 7.i 8. –Prvi i sadašnji logo kluba -

<https://instagram.com/shuffledancevibe?igshid=MzRlODBiNWFlZA==>

Slika 9. Članovi plesnog kluba Vajb -

<https://instagram.com/shuffledancevibe?igshid=MzRlODBiNWFlZA==>